

Петренко Л. М.,
Інститут професійно-технічної освіти
НАПН України,
м. Київ

ЕВОЛЮЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЦИФРОВЕ НАВЧАННЯ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Анотація. Автором висвітлюється роль інформаційних технологій в професійній освіті і навчанні, їх еволюційний розвиток до цифрових технологій навчання, які інтегрують з освітніми електронними ресурсами. Використання цифрових технологій навчання в європейських країнах розглядається як потужний важіль підвищення якості освіти.

Ключові слова: *інформаційні технології, відкрите навчання, освітні електронні ресурси, цифрове навчання.*

У порядку денному ЄС якість навчання визнано критичною проблемою, одним із сучасних шляхів розв'язання якої є розширення доступу до використання інформаційних технологій (ІТ) у навчанні та викладанні. ІТ пропонують безпрецедентні можливості для поліпшення якості, доступу до знань та забезпечують рівні можливості в освіті та навчанні.

У Повідомленні Комісії для Європейського Парламенту наголошується на тому, що ІТ є тим самим ключовим важелем, який сприяє більш ефективному навчанню та зменшенню бар'єрів, зокрема соціальних, на шляху до освіти. Це забезпечує можливість людям навчатися в будь-який зручний для них час, складаючи гнучкі індивідуальні графіки. Однак для цього треба володіти комп'ютерними вміннями і навичками. Ці властивості ІТ можуть широко використовуватись у професійній освіті і навчанні, вони викликають інтерес у педагогів навчальних закладів, які знаходяться на лінії розмежуванні з окупованими територіями.

За результатами моніторингу освіти, проведеному в 2012 році, було виявлено, що в 9 країнах-членах ЄС більш, ніж половина 16-74-річних людей таких навичок не мають взагалі або володіють на низькому рівні. Зважаючи на це, Комісією рекомендовано включити у політичний порядок денний ЄС питання реалізації послідовної Стратегії інтеграції цифрового навчання (digital learning) та відкритих освітніх ресурсів (OER) у всі галузі освіти і професійної

підготовки, що уможливило би вирішення масштабних та складних викликів у підтримці дій держав-членів та всіх зацікавлених сторін [4].

Слід зазначити, що OER, визначені ЮНЕСКО у 2002 році, як «викладання, навчання або дослідження, які є загальнодоступними або випущені з ліцензією на інтелектуальну власність, що дає змогу їх вільно використовувати, адаптувати та розповсюджувати». Електронні освітні ресурси (OER) є частиною відкритої освіти ОЕ, яка отримала сильний поштовх до розвитку через використання ІТ. За визначенням ЮНЕСКО, відкрита освіта – Open Education (ОЕ) – це більш широка концепція, яка стосується практики та організацій, спрямованих на усунення бар'єрів на шляху до навчання. [3; 5].

Отже, маємо сьогодні зафіксувати позиції: в європейських країнах здійснюється інтеграція цифрового навчання (digital learning) з використанням електронних освітніх ресурсів, а в Україні йдеться про розгортання дистанційного навчання, впровадження якого гальмується недосконалим законодавством. Українськими вченими вже не перший рік порушується питання запровадження відкритої освіти.

У зв'язку з розгортанням цифрового навчання (digital learning) в європейському освітньому просторі спостерігається конвергенція в термінологічне поле сучасної професійної педагогіки нових понять, пов'язаних з педагогічною діяльністю, а саме: «цифрове навчання» (digital learning), «цифрова педагогіка» (digital pedagogy), «онлайн педагогіка» (online pedagogy), «гібридна педагогіка» (hybrid pedagogy), критична цифрова педагогіка (critical digital pedagogy), «цифрові гуманітарні науки» (digital humanities) тощо. Також стали популярними онлайн-курси: Massively Open Online Courses, Udacity, Free Online Coursera та інші, які дають можливість не тільки студентам, але й викладачам, а також будь-якій людині, визначитися з власними перевагами і займатися самоосвітою, підвищувати власну кваліфікацію чи здобувати абсолютно нову освіту» [1, с. 144].

За результатами дослідження Т. Тарнавської інформаційні технології в освіті розвиваються набагато повільніше, ніж у бізнесі. Причиною цього, на

думку вченої, є значно нижча платоспроможність освітніх закладів, тому вони «змушені шукати шляхи економії коштів, але не за рахунок відмови від сучасних технологій, якщо вони хочуть держати крок з бізнесом в умовах зростаючої конкуренції на ринку» [2, с. 112]. Вона наводить приклад економії ресурсів за рахунок упровадження цифрового навчання в бізнес-школі Імперського коледжу Лондона (Imperial College Business School. Так, використання Ipad під час лекції дає змогу отримувати на планшет миттєво слайди та інші матеріали, при цьому викладач не видає жодного папірця. Початкові витрати на Ipad (£ 300 кожен) було відшкодовано за рахунок економії на друк і папір. Підраховано, що розміщення контенту у концентраторі, а також Facebook і Twitter уможливають заощадження 10 кг паперу (стільки в середньому аспірант спеціальності «Маркетинг» використовував за рік). Викладачі задоволені значною економією часу: будь-який документ можна миттєво сфотографувати і передати за призначенням. А студенти опановують нові технології, без яких неможлива їхня професійна діяльність у майбутньому. Нині це один з найамбітніших проектів у Великій Британії.

Отже, освіта європейських країн розвивається зі значним випередженням сучасної вітчизняної освіти. На наше переконання, на даному етапі реформування національної освіти усій педагогічній спільноті (керівникам різних типів навчальних закладів, педагогам, ученим) важливо усвідомити, що ми маємо не доганяти тих, хто пройшов попереду нас, а йти з тими, хто йде попереду всіх. Для цього необхідно виводити на новий якісний рівень педагогічну науку, вищу і післядипломну педагогічну освіту, використовувати безліч дистанційних курсів, які пропонують навчання з різних навчальних дисциплін і тем від провідних професорів з усього світу. Кожному педагогу слід якомога скоріше опановувати сучасні ІТ, використовувати технології дистанційного навчання в процесі викладання всіх дисциплін, за їх допомогою організовувати навчальний процес, самостійну роботу, контроль знань тощо. Це не легка справа, вона потребує багато зусиль щодо власного розвитку і,

передусім, позбавлення стереотипів мислення.

Література

1. Синєкоп О. С. Перспективи цифрової педагогіки у викладанні іноземної мови у вищих навчальних закладах / О. С. Синєкоп, Г. О. Корсун // Новітні освітні технології в контексті Євроінтеграції: Матеріали X Міжнар. наук.-пр. конференції. 14 січня 2015 р. – К.: ЦУЛ. – с. 143-145. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1264>

2. Тарнавська Т. В. Цифрові технології у навчальній, дослідницькій та інноваційній діяльності закладів вищої освіти / Т. В. Тарнавська // Наукові записки НДУ ім. М. В. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – № 2. – 2013. – С. 110-117.

3. Key Data on Learning and Innovation through ICT at School in Europe 2011. URL: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/129EN.pdf

4. Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes. Strasbourg, 2012. URL: <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/key-documents>

5. UNESCO website on OER. URL: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/access-to-knowledge/open-educational-resources>; Key Data on Learning and Innovation through ICT at School in Europe 2011. URL: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/129EN.pdf